

Tgi paja la virola cunter la grippa da portgs?

Pliras dumondas pervi da la virolaziun èn anc avertas

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **L'october obtegnan probabel las emprimas persunas la virolaziun cunter la grippa da portgs. Ma tgi che paja, n'è betg cler. E dovri insumma las 13 milliuns dosas da virolaziun che la confederaziun ha empustà tar Novartis e GlaxoSmithKline.** La confederaziun ha sutscrit ils contracts per il vaccin (Impfstoff) cunter la grippa da portgs, cura ch'ins ha anc quintà da virolar pli u main l'entira populaziun. Ma l'emna passada ha la Cumissiun federala per dumondas da virolaziun recumandà, che mo persunas periclitadas duain laschar virolar (guarda finestra). Quai fissan 1,2 enfin 2 milliuns persunas, per las qualas la virolaziun resta volontaria. I sa tschenta perquai dumondas sco: Dovri insumma tut las dosas da virolar? E tgi paja?

Violar 40 000 persunas en il Grischun

«La basa giuridica è intransparenta», di *Martin Mani*, il medi chantunal dal Grischun. «Questa dumonda sto vegnir decidida sin champ federal.» Da preschent n'adempleschia la grippa da portgs betg ils criteris per giustifitgar ina virolaziun da massa. I saja sa mussà che la grippa na saja betg uschè privlusa sco quai ch'ins haja temì l'emprim. Las chaussas ch'ins haja preparà – per exempel centers da virolaziun – sajan uss betg pli valaivlas. Perquai na saja quai betg pli cler, tgi che haja da pajar la virolaziun.

Radund 40 000 persunas duessan vegnir viroladas en il Grischun, calculescha Mani sin fundament da la recumandaziun da la cumissiun da virolaziun. Sche mintga persuna obtegnia duas dosas, duvrass il Grischun radund 80 000 dosas da virolaziun.

Sche la situaziun na sa mida betg pli, ha la confederaziun empustà memia bler vaccin, manegia Mani e sa dumonda, sch'ils contracts che la confederaziun ha serrà giu cun las duas firmas da farmazia,

«Giuridicamain n'èsi betg cler, tgi che ha da pajar la virolaziun cunter la grippa da portgs», di *Martin Mani*, il medi chantunal. FOTO J. DIENER

cuntegnyan era pussaivladads da sa retrair da l'empustaziun.

Ils medis duessan violar

Centers da violar, fassessan mo sut suandantas cundiziuns senn, explitgescha Mani. Primo: Sche l'entira populaziun vegness virolada. Sco segund: Sch'il vaccin stess immediat e suffizientmain a disposiziun. Damai che omaduas cundiziuns n'èn betg dadas, tendescha Mani a la soluziun da laschar exequir la virolaziun entras il provediment da basa: ils medis ed ils spitals.

Ma era en quest cas na fissi betg cler, tgi che paja la virolaziun, manegia Mani. Las cassas da malsaus vegnyan probabel a sa dustar, sche la confederaziun adosseschia ad ellas ils custs.

Malgrà pliras intschertezas, sa mussa Mani era optimistic e crai ch'ins vegnia da schliar ils problems enfin l'october cura ch'il vaccin duess star a disposiziun. Plinavant: «I n'ha anc mai dà ina epidemia sin quest mund, da la quala ins ha savì entaifer uschè curt temp uschè bler.» En l'Australia, Neuseeland, Chile ed Argentina saja la grippa da portgs gia vargada, ed en questa pajais na saja la vita publica betg vegnida disturbada da num.

84 milliuns custa il vaccin

Per las 13 milliuns dosas da vaccin empustadas stoppia la confederaziun pajar 84 milliuns francs, di *Virginie Masserey*, da l'Uffizi federal da sanadad. Ella maina la secziun che s'occupa da dumondas da virolaziun. Ins haja empustà il vaccin tar

Novartis e GlaxoSmithKline per empitschnir ils ristgs e la dependenza. Sch'i dettia in incaps tar ina da las duas firmas da farmazia, hajan ins anc adina la segunda firma che possa furnir. Tar Novartis hajan ins empustà 5 milliuns dosas vaccin, tar GlaxoSmithKline 8 milliuns dosas.

Quant ch'ils dus concerns gudognan cun questa fatschenta, na po Masserey betg dir: «Nus na savain betg quai. Las firmas han blers custs per sviluppar ils vaccins. Ma nus na savain betg, quants daners ch'ellas investeschian. Igl è cler ch'ellas gudognan daners, uschiglio na fassessan ellas betg quest vaccin.»

En contractivas cun Santésuisse

Sch'ins avess virolà l'entira populaziun, avess existì in contract cun Santésuisse da-

vart la restituziun dals custs, di Masserey. Ma uss ch'i na dat probabel nagins centers da virolaziun ed ils medis da chasa obtegnan l'incumbensa da virolar, na saja la situaziun betg pli clera. La confederaziun saja en contractivas cun Santésuisse che represchenta las cassas da malsaus.

Tgi duess laschar violar?

Mo persunas periclitadas duessan laschar violar, recumandan ils experts federali. Quai fissan 1,2 enfin 2 milliuns Svizzers e Svizras.

Sco emprim duain ins vaccinar il persunal che lavura en il sector da sanadad, ha la Cumissiun federala per dumondas da virolaziun recumandà l'emna passada. Tar questa gruppa tutgan era persunas che han da s'occupar da pops pitschens sut sis mais. Suentar pon ins vaccinar dunnas en speranza ed en pagliola, uffants e creschids sur 64 onns, che han malsognas cronicas dal cor, dal lom, diabetes euv. Lura vegnessan vidlonder las famiglias da tals pazients e da pops pitschens. Il davos vegnessan persunas sur 65 cun malsognas cronicas, pertge persunas pli veglias sajan per part immunas encunter il virus da la grippa da portgs. Il pli davos, e cura ch'igl è avant maun avunda vaccin, duain era persunas saunas pudair sa laschar violar. La vaccinaziun cunter la grippa da portgs duai restar volontaria.

L'Uffizi federal da sanadad sto anc decider, sch'el surpiglia las recumandaziuns.